

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ФІНАНСОВОГО ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
та міжнародної співпраці
Львівського національного університету
імені Івана Франка доц. Різник С.В.

«____» _____ 20 __ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАХИСТ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ ОСОБИ У
ВІДНОСИНАХ З ПУБЛІЧНОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ**

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**
освітньо-наукова програма ОС Магістр
нормативна дисципліна
юридичний факультет

Робоча програма навчальної дисципліни «Реалізація і захист прав, свобод та інтересів особи у відносинах з публічною адміністрацією» для студентів за галуззю знань 08 «Право», спеціальністю 081 «Право» у межах освітньо-наукової програми ОС Магістр, 2022. – 16 с.

Розробники:

Решота Володимир Володимирович, професор кафедри адміністративного та фінансового права – доктор юридичних наук, професор
Школик Андрій Михайлович, професор кафедри адміністративного та фінансового права – доктор юридичних наук, професор
Ільницький Олег Володимирович доцент кафедри адміністративного та фінансового права – кандидат юридичних наук, доцент.

*Робоча програма затверджена на засіданні кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.)*

Завідувач кафедри

адміністративного та фінансового права _____ проф. М.М. Кобилецький
«___» _____ 20__ р.

Схвалено Вченою радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» у межах освітньо-наукової програми ОС Магістр)

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

«___» _____ 20__ р.   Голова _____ д.ю.н., проф В.М. Бурдін

© Решота В.В., 20__ рік

© Школик А.М., 20__ рік

© Ільницький О.В., 20__ рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

найменування показників	галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
кількість кредитів – 3	Галузь знань 08 «Право» спеціальність 081 «Право»	нормативна дисципліна	
		рік підготовки:	
загальна кількість годин - 90	Освітньо-наукова програма ОС Магістр	1	1
		Семестр	
тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Освітньо-наукова програма ОС Магістр	1-й	1-й
		Лекцій	
		16	6
		практичні (семінарські)	
		16	6
		Лабораторні	
		-	-
		самостійна робота	
		58	78
		ІНДЗ:	
вид контролю: іспит			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,8

для заочної форми навчання – 1:6,5

Мова навчання: українська

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: вивчення нормативної дисципліни «Реалізація та захист прав, свобод і законних інтересів осіб у відносинах з публічною адміністрацією» є оволодіння студентами поглибленими знаннями про участь особи у адміністративних процедурах при реалізації суб'єктами владних повноважень компетенції, а також в адміністративному процесі з метою захисту власних прав, свобод і законних інтересів у різних сферах публічного управління, в тому числі, публічній фінансовій діяльності, а також сформуванню вміння і компетентності необхідними для ефективного застосування відповідних механізмів на підставі українського законодавства та з урахуванням міжнародних стандартів і положень.

Завдання:

1) на основі аналізу фактичних обставин справи (кейсів) та чинного нормативно-правового регулювання сформуванню вміння складати законні та

обґрунтовані рішення суб'єктів владних повноважень в межах їх компетенції та судові рішення у адміністративному судочинстві;

2) вміти застосовувати механізми захисту прав, свобод та інтересів осіб у адміністративних судах через звернення та участь у провадженнях у різних категоріях справ адміністративної юрисдикції;

3) сформувати уміння та навички участі у юрисдикційних адміністративних процедурах та судових процесах, ефективної реалізації наданих прав учаснику щодо доведення своєї правової позиції;

4) використання передових знань і методик у процесі правотворення та правозастосування у діяльності суб'єктів публічного управління та адміністративних судів;

5) враховувати взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу, а також перспективи імплементації міжнародних стандартів та законодавства Європейського Союзу;

б) аргументовано висловлювати свою правову позицію на різних стадіях правозастосування з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру органів державної влади та місцевого самоврядування.

Вивчення курсу «Реалізація і захист прав, свобод та інтересів особи у відносинах з публічною адміністрацією» має на меті формування:

загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного, логічного, критичного та креативного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність розробляти індивідуальні та групові проекти, управляти ними та оцінювати їх результативність;

- здатність приймати неупереджені та обґрунтовані рішення;

спеціальних компетентностей:

- здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування, зокрема при вирішенні правових спорів, виходячи зі змісту принципів права та правових цінностей, ефективно оперувати інтерпретаційно-правовими актами у правозастосовній діяльності.

- здатність критично оцінювати та прогнозувати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів правовими механізмами, враховуючи фактичні обставини справи та чинне нормативно-правове регулювання відповідних правовідносин.

- здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та оцінювати факти у сфері професійної діяльності як із правової, так і з морально-етичної позиції, вміти застосовувати норми професійної етики та академічної доброчесності у конкретних ситуаціях.

- здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування на основі знань теорії та практики правозастосовної техніки, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Результати навчання. В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

- предмет, метод, зміст основних категоріальних понять адміністративної процедури та адміністративного процесу;
- основи правового регулювання адміністративної процедури та адміністративного процесу;
- систему механізмів захисту прав, свобод та законних інтересів особи у відносинах з публічною адміністрацією;
- стандарти функціонування системи публічного управління із врахуванням взаємозв'язку правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу, а також перспективи імплементації міжнародних стандартів та законодавства Європейського Союзу;
- розмежування фінансової та адміністративної відповідальності в контексті конституційних принципів юридичної відповідальності, а також особливості санкцій фінансової та адміністративної відповідальності.

ВМІТИ:

- на основі аналізу фактичних обставин справи (кейсів) та чинного нормативного-правового регулювання сформулювати складати законні та обґрунтовані рішення суб'єктів владних повноважень в межах їх компетенції та судові рішення у адміністративному судочинстві;
- застосовувати механізми захисту прав, свобод та інтересів осіб у адміністративних судах через звернення та участь у провадженнях у різних категоріях справ адміністративної юрисдикції;
- реалізовувати власні права при участі у юрисдикційних адміністративних процедурах та судових процесах щодо доведення своєї правової позиції;
- використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування у діяльності суб'єктів публічного управління та адміністративних судів;
- враховувати взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу, а також перспективи імплементації міжнародних стандартів та законодавства Європейського Союзу;
- аргументовано висловлювати свою правову позицію на різних стадіях правозастосування з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру органів державної влади та місцевого самоврядування;
- гармонізувати національне законодавство України з стандартами міжнародного регулювання функціонування національних та міжнародних фінансових систем;
- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію.

В результаті освоєння курсу студент повинен удосконалити власні **навики** практичної діяльності у сфері реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів особи у відносинах з публічною адміністрацією, що означає вміння вибору правових норм, які забезпечать ефективну охорону прав та свобод особи, використання правових інструментів їх захисту (в першу чергу, через складання процесуальних актів), а також створення умов, за яких унеможливитимуться порушення прав, свобод та законних інтересів особи у майбутньому.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1: Правові відносини між особою та публічною адміністрацією та адміністративне законодавство

1. Суб'єкти адміністративно-правових відносин та їх правовий статус. Приватна особа. Публічна адміністрація та суміжні категорії (суб'єкт владних повноважень, адміністративний орган, суб'єкт публічного адміністрування).

2. Об'єкти та зміст адміністративно-правових відносин. Визначення в адміністративному законодавстві механізмів реалізації прав особи у відносинах з публічною адміністрацією.

3. Законодавче закріплення повноважень публічної адміністрації у відносинах з особою та його межі.

4. Адміністративно-процедурне законодавство та його значення для належної реалізації прав особи у відносинах з публічною адміністрацією.

5. Загальна характеристика змісту та стадій адміністративної процедури як гарантії реалізації прав особи у відносинах з публічною адміністрацією.

6. Адміністративний акт як основна форма діяльності публічної адміністрації та його розмежування з нормативним актом і судовим рішенням.

ТЕМА 2: Реалізація прав, свобод і законних інтересів особи при здійсненні публічною адміністрацією основних функцій

1. Загально-правова характеристика функцій публічної адміністрації.

2. Реалізація прав, свобод і законних інтересів особи через надання публічною адміністрацією адміністративних послуг.

3. Удосконалення механізмів надання адміністративних послуг на сучасному етапі, їх організаційне та правове забезпечення.

4. Реалізація прав, свобод і законних інтересів особи, а також виконання нею обов'язків при здійсненні публічною адміністрацією інспекційної (контрольно-наглядової) функції.

5. Удосконалення організаційного та правового забезпечення інспекційної (контрольно-наглядової) функції публічної адміністрації.

ТЕМА 3: Позасудові способи захисту прав особи у відносинах з публічною адміністрацією

1. Адміністративне оскарження та альтернативні способи вирішення публічно-правових спорів: їх переваги та недоліки у порівнянні з судовим способом захисту.

2. Реалізація права на скаргу до органів публічної адміністрації (співвідношення понять: «скарга», «звернення», «електронна петиція»).

3. Правове забезпечення адміністративного оскарження: *de lege lata* і *de lege ferenda*.

4. Процедура адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності публічної адміністрації.

5. Рішення, що можуть бути прийняті в результаті розгляду скарг в адміністративному порядку.

ТЕМА 4: Юрисдикція адміністративних судів. Проблеми розмежування з іншими видами судових юрисдикцій.

1. Поняття та види юрисдикції адміністративних судів. Види юрисдикції адміністративних судів.
2. Проблеми розмежування адміністративної, цивільної та господарської юрисдикції в окремих категоріях справ.
3. Види адміністративних справ:
  - 3.1. Малозначна справа.
  - 3.2. Складна адміністративна справа.
  - 3.3. Термінова адміністративна справа.
  - 3.4. Типова та зразкова адміністративна справа. Зразкові рішення Верховного Суду.
4. Форми адміністративного процесу.
  - 4.1. Загальне позовне провадження: особливості розгляду.
  - 4.2. Спрощене позовне провадження: особливості розгляду. Письмове провадження.
5. Участь у судовому засіданні у режимі відеоконференції.

ТЕМА 5: Письмові заяви учасників справи та вимоги до них. Судові рішення.

1. Поняття та види письмових заяв учасників справи
2. Заяви по суті справи: позовна заява, відзив, відповідь на відзив та заперечення. Пояснення третьої особи.
3. Заяви з процесуальних питань та вимоги до них.
4. Електронний суд: порядок подання письмових заяв учасників справи.
5. Сутність процесуальної тактики і стратегії. Тактика і стратегія сторін, третіх осіб.

ТЕМА 6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ. Судовий контроль за виконанням рішення суду.

1. Сутність судового рішення. Вимоги яким мають відповідати судові рішення адміністративних судів.
2. Види судових рішень в адміністративному процесі:
  - 2.1. Ухвали: сутність, види, зміст. Окрема ухвала.
  - 2.2. Рішення: сутність, види, зміст. Додаткове рішення. Набрання рішенням законної сили.
  - 2.3. Постанови: сутність, види, зміст. Набрання постановою законної сили.
3. Особливості структури судового рішення Верховного Суду. Техніка написання судового рішення в адміністративному судочинстві.
4. Судовий контроль за виконанням рішень адміністративних судів.

ТЕМА 7. Особливості правового захисту прав, свобод та законних інтересів осіб при реалізації контрольних повноважень суб'єктами владних повноважень.

1. Засади здійснення контролю при реалізації компетенції суб'єкта владних повноважень.
2. Правовий статус особи у інспекційних провадженнях у окремих сферах державного контролю.

3. Порядок захисту прав, свобод та законних інтересів осіб при здійсненні заходів контролю.

4. Адміністративне оскарження у сфері державного контролю.

5. Особливості судового захисту прав, свобод та законних інтересів особи у діяльності контролюючих органів.

ТЕМА 8. Забезпечення прав, свобод та інтересів особи при притягненні до адміністративної та фінансової відповідальності.

1. Склад правопорушення як підстава юридичної відповідальності: особливості адміністративних та фінансових правопорушень.

2. Проблеми нормативно-правових підстав адміністративної та фінансової відповідальності.

3. Розмежування фінансової та адміністративної відповідальності в контексті конституційних принципів юридичної відповідальності.

4. Особливості санкцій фінансової та адміністративної відповідальності.

5. Процесуальні гарантії при притягненні до фінансової та адміністративної відповідальності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

назви тем	кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ТЕМА 1: Правові відносини між особою та публічною адміністрацією та адміністративне законодавство	11	2	2			7	14	2	2			10
ТЕМА 2: Реалізація прав, свобод і законних інтересів особи при здійсненні публічною адміністрацією основних функцій	11	2	2			7	10					10
ТЕМА 3: Позасудові способи захисту прав особи у відносинах з публічною адміністрацією	11	2	2			7	10					10
ТЕМА 4: Юрисдикція адміністративних судів. Проблеми розмежування з іншими видами судових юрисдикцій.	11	2	2			7	14	2	2			10
ТЕМА 5: Письмові заяви учасників справи та вимоги до	11	2	2			7	10					10

них. Судові рішення.												
ТЕМА 6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ. Судовий контроль за виконанням рішення суду.	11	2	2			7	10					10
ТЕМА 7. Особливості правового захисту прав, свобод та законних інтересів осіб при реалізації контрольних повноважень суб'єктами владних повноважень.	12	2	2			8	13	2	2			9
ТЕМА 8. Забезпечення прав, свобод та інтересів особи при притягненні до адміністративної та фінансової відповідальності.	12	2	2			8	9					9
УСЬОГО ГОДИН	90	16	16			58	90	6	6			78

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	назва теми	кількість годин
1.	ТЕМА 1: Правові відносини між особою та публічною адміністрацією та адміністративне законодавство	2
2.	ТЕМА 2: Реалізація прав, свобод і законних інтересів особи при здійсненні публічною адміністрацією основних функцій	2
3.	ТЕМА 3: Позасудові способи захисту прав особи у відносинах з публічною адміністрацією	2
4.	ТЕМА 4: Юрисдикція адміністративних судів. Проблеми розмежування з іншими видами судових юрисдикцій.	2
5.	ТЕМА 5: Письмові заяви учасників справи та вимоги до них. Судові рішення.	2
6.	ТЕМА 6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ. Судовий контроль за виконанням рішення суду.	2
7.	ТЕМА 7. Особливості правового захисту прав, свобод та законних інтересів осіб при реалізації контрольних повноважень суб'єктами владних повноважень.	2
8.	ТЕМА 8. Забезпечення прав, свобод та інтересів особи при притягненні до адміністративної та фінансової	2

відповідальності.	
-------------------	--

6. САМОСТІЙНА РАБОТА

№ з/п	назва теми	кількість годин
1.	ТЕМА 1: Правові відносини між особою та публічною адміністрацією та адміністративне законодавство	7
2.	ТЕМА 2: Реалізація прав, свобод і законних інтересів особи при здійсненні публічною адміністрацією основних функцій	7
3.	ТЕМА 3: Позасудові способи захисту прав особи у відносинах з публічною адміністрацією	7
4.	ТЕМА 4: Юрисдикція адміністративних судів. Проблеми розмежування з іншими видами судових юрисдикцій.	7
5.	ТЕМА 5: Письмові заяви учасників справи та вимоги до них. Судові рішення.	7
6.	ТЕМА 6. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ. Судовий контроль за виконанням рішення суду.	7
7.	ТЕМА 7. Особливості правового захисту прав, свобод та законних інтересів осіб при реалізації контрольних повноважень суб'єктами владних повноважень.	8
8.	ТЕМА 8. Забезпечення прав, свобод та інтересів особи при притягненні до адміністративної та фінансової відповідальності.	8

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності і відповідальності за навчальну працю;

забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);

а також методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ: логічний, проблемний, дослідницький, евристичний, ситуаційний, метод Сократа, групова дискусія, опрацювання аналітичних завдань, підготовка експертних висновків із проблемних питань, ділові/рольові ігри; кейс-стаді, дебати, виконання наукових робіт, практика з майбутньої професії, самостійна робота з літературою, Інтернет-ресурсами (самонавчання); методики з правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права.

У процесі освоєння дисципліни, викладачі застоосовуватимуть поєднання традиційних та новітніх освітніх технологій: інформаційно-комунікативні

технології, аудіовізуальні технології, інтерактивні та мережеві технології, контекстного навчання, ситуативного моделювання, проектні технології, навчання як дослідження, модульно-блочного навчання.

Під час практичних занять забезпечується постановка проблем у сфері публічного адміністрування та функціонування системи публічного управління, а також їхнє обговорення з метою пошуку оптимальних шляхів вирішення цих проблем. На практичних заняттях викладач виконує роль модератора дискусії, тобто визначає її напрями, забезпечує необхідну динаміку та загострює увагу на проблемних аспектах, ментора у пошуку оптимального ефективного шляху реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів особи у відносинах з публічною адміністрацією. Після завершення обговорення проблеми викладач підсумовує найважливіші моменти, аналізує сильні та слабкі сторони висловлених аргументів.

Індивідуальні завдання полягають у вирішенні задач, що має за мету: правовий аналіз випадків порушення прав та свобод особи, правильну кваліфікацію дій порушника, а також обрання оптимального засобу реагування для відновлення та захисту порушених прав, свобод та інтересів. Рішення задачі викладається у формі алгоритму законних дій особи та його представника або ж проекту заяви по суті процедурного чи процесуального провадження.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Знання та навички студентів, отримані при засвоєнні навчальної дисципліни «Реалізація і захист прав, свобод та інтересів особи у відносинах з публічною адміністрацією», оцінюються за рейтинговою системою.

Форми поточного контролю включають: оцінювання виконання домашніх самостійних завдань, есе, письмових та контрольних робіт, виконаних під час практичних занять.

Студент може отримати максимально 50 балів за усні відповіді або виконання тестів чи контрольних робіт на практичних заняттях.

Неготовність до заняття або незадовільна відповідь (розв'язання) задачі також підлягають відповідній оцінці і студенту виставляється «0» балів. Отримані у такому разі «0» балів потребують відпрацювання та оцінка, одержана під час відпрацювання враховуються при визначенні середнього балу поточної успішності.

Формою поточного контролю знань є виконання контрольної роботи. Контрольна робота виконується у письмовій формі та складається з теоретичних запитань та практичних завдань і може бути оцінена максимально у 50 балів. Студент, який не виконав контрольну роботу або виконав її на незадовільну оцінку зобов'язаний виконати контрольну роботу.

Формою підсумкового контролю знань та навичок по дисципліні для студентів є іспит, який виставляється на підставі врахування поточної успішності протягом семестру та оцінки за виконання завдання на іспиті у письмовій, усній

або тестовій формі, що визначається кафедрою на підстав положення про організацію навчального процесу.

Оцінювання проводитиметься із застосуванням наступних методів: усне опитування, експрес-опитування, розв'язання тестових завдань, практичних завдань/задач, підготовка і захист наукових робіт за ініціативою студента, peer review, захист кейсу, захист портфоліо, самооцінка студента за питаннями для самоконтролю, колоквиум, усний іспит.

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька індивідуальних завдань, за результатами виконання яких складуть алгоритм законних дій учасника відносин у сфері публічного управління щодо реалізації суб'єкта владних поноважень наданої йому компетенції (заявні, втручальні та інші види проваджень) з відповідними процесуальними документами на підставі запропованих фабул, які будуть представлені під час практичних занять для обговорення ефективності та результативності запропованих варіантів.

Критеріями перевірки індивідуальних завдань є: правильність кваліфікації фактів порушення прав та свобод особи; чіткість, логічність та послідовність викладеної аргументації; обґрунтованість вибору відповідного засобу правового реагування, а також дотримання процесуальних вимог до документів.

Іспит проводиться у формі аудиторного усного опитування за питаннями предмету курсу та складається із теоретичних запитань та практичних завдань різної форми та ступеня складності, які мають відповідне ранжування за кількістю балів та полягають у підготовці письмової юридичної консультації на підставі аналізу фабули та встановлення чинного нормативно-правового регулювання до спірних правовідносин або проектів заяв по суті чи актів правозастосування. Студент, який не продемонстрував достатній рівень знань зобов'язаний повторно скласти іспит.

Критеріями перевірки іспитових завдань є: правильність відповідей згідно з теорією та практикою нормативно-правового регулювання, досягнення достатнього рівня компетентностей.

Академічна доброчесність: Очікується, що кожен студент повинен самостійно готуватися до практичних занять та вирішувати індивідуальні завдання, обдумувати та викладати власну аргументацію своєї правової позиції. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману; у разі незарахування роботи, студент, в узгодженні з викладачем строки, повинен повторно виконати письмову роботу та подати її викладачу для оцінювання.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Викладач фіксує неявку студента на практичне заняття, що вважається академічною

заборгованістю, яку студент повинен відпрацювати в межах затвердженого графіка консультацій у викладача або у інший узгоджений з викладачем час. Відпрацювання полягає у перевірці підготовки студентом тих завдань, які виносилися на практичне заняття, на якому студент був відсутній.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях та за виконання індивідуальних завдань, бали одержані за модуль. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Критеріями оцінювання роботи студента на практичних заняттях є аргументованість правової позиції та її відповідність чинному законодавству; уміння лаконічно, переконливо та логічно висловити свою правову позицію; здатність до аргументованого аналізу правових позицій, висловлених іншими студентами; уміння підсумувати усі висловлені щодо певної проблеми аргументи і віднайти їхні позитивні та хибні сторони, що підлягають аналізу з погляду сучасних підходів у доктрині та правозастосуванні; намагання сформулювати перспективні проблеми, що можуть виникнути у різних сферах правозастосування та запропонувати шляхи їхнього розв'язання.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТУ

поточне тестування та самостійна робота								поточна успішність	модуль	сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T 1-5	T. 1-5	100
								50	50	

Оцінювання знань студента здійснюється за 100 бальною шкалою

Шкала оцінювання: університету, національна та ECTS

оцінка в балах	оцінка ECTS	визначення	екзаменаційна оцінка
90-100	A	відмінно	Відмінно
81-89	B	дуже добре	Добре
71-80	C	добре	
61-70	D	задовільно	Задовільно
51-60	E	достатньо	
до 51	FX	незадовільно з правом перездачі	Незадовільно
до 51	F	незадовільно без права перездачі	

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набутих знань до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні предмету.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт та судову практику але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студенту, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Решота В.В., Школик А.М., Ільницький О.В. Реалізація і захист прав, свобод та інтересів особи у відносинах з публічною адміністрацією // Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2021 [Електронний ресурс] Режим доступу: law.lnu.edu.ua/departments/financial-law

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративні послуги: стан і перспективи реформування. Збірник матеріалів. За заг. ред. Тимощука В.П., Курінного О.В. К., 2015. 428 с.
2. Адміністративне процесуальне право України: навч.- метод. посібник / І. О. Картузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчий, Г. М. Сарibaєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.
3. Адміністративне судочинство України : Підручник // Вищий Адміністративний Суд України; За заг. ред. О.М.Пасенюка. – Київ : Юрінком Інтер, 2017 р. – 670с.

4. Адміністративне судочинство: навч. посібник / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2016. 312 с.
5. Бандурка О.М. Бюджетне право України: підручник / О.М. Бандурка, О.П. Гетьманець. – Х.: НУВС, 2003. – 152 с
6. Бойко І. В., Зима О. Т., Соловійова О. М., Школик А. М. Адміністративна процедура: навч. посібник. За заг. ред. І. В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.
7. Бюджетний кодекс України. Науково-практичний коментар : станом на 1 березня 2011 р. / за ред. Л.К. Воронової, М.П. Кучерявенка. – Х., 2011. – 608 с.
8. Воронова Л.К. Фінансове право України: Підручник. – К.: Прецедент; Моя книга, 2006. – 448 с.
9. Герасименко Є.С., Задирака Н.Ю. Адміністративні процедури в питаннях та відповідях. К.: Дакор, 2020. 156 с.
10. Іванський А.Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: монографія / А.Й. Іванський. – Одеса: Юридична література, 2008. – 504 с.
11. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» . За заг. ред. В.П. Тимощука . К.: Мишалов В.Д., 2019. 460 с.
12. Нечай А.А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків.- Чернівці: Рута, 2004.- 264с.
13. Пацурківський П.С. Правові засади фінансової діяльності держави: проблеми методології / П.С. Пацурківський. – Чернівці: Чернів. ун-т, 1997. – 244 с.
14. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту. За ред. В.Б. Авер'янова. К.: Наукова думка, 2007. 586 с.
15. Школик А.М. Адміністративно-процедурне законодавство та його систематизація: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 306 с.
16. Delledonne, G. A Legalization of Financial Constitutions in the EU? Reflections on the German, Spanish, Italian and French Experiences // The Constitutionalization of European Budgetary Constraints / edited by Mauris Adams, Federico Fabbrini and Pierre Larouche. – Oxford and Portland, Oregon, 2014. – p. 181-204.
17. Mallegheem, P.-A. van (2014) (Un)Balanced Budget Rules in Europe and America. In Adams, M., Fabbrini, F. & Larouche, P. (Eds.) The Constitutionalization of European Budgetary Constraints (p.p. 151-180). Oxford, Portland & Oregon.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

18. Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: rada.gov.ua
19. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – Режим доступу: kmu.gov.ua
20. Офіційний сайт Верховного Суду – Режим доступу: supreme.court.gov.ua
21. Офіційний сайт Рахункової палати. – Режим доступу: ac-rada.gov.ua

22. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: minfin.gov.ua
23. Офіційний сайт Державної податкової служби України. – Режим доступу: tax.gov.ua
24. Єдиний державний реєстр судових рішень України - Режим доступу: reyestr.court.gov.ua
25. Офіційний сайт Національного банку України – Режим доступу: bank.gov.ua
26. Єдиний веб-портал використання публічних коштів – Режим доступу: e-data.gov.ua
27. Ціна держави: фінансово-аналітичний Інтернет-ресурс. – Режим доступу: costua.com